

Ett tillgängligt Åland

*Sammanställning av Ålands landskapsregerings
funktionshinderspolitiska innehållsområden och
aktivitetsåtgärder*

2017-2020

Bilaga 1 – åtgärdsförslag

Sammanlagt antal innehållsområden: 39

Sammanlagt antal aktivitetsåtgärder: 84

Finansavdelningen

1. Socialt ansvar vid landskapsregeringens upphandlingar

Infrastrukturavdelningen

2. Konsekvensanalys av tillgänglighet i samband med byggnadslov
3. Tillgänglighet i offentliga byggnader och miljöer
4. Möjlighet för personer med funktionsnedsättning att välja sitt transportmedel
5. Yrkeskompetens för taxichaufförer

Näringsavdelningen

6. Tillgänglig turism
7. Utveckling av befintliga stödformer

Regeringskansliet

8. Utbildning tillgänglighet och funktionsnedsättning
9. Tillgänglig information
10. Tillgängligt valsystem

Social- och miljöavdelningen - socialvårdsbyrån

11. Förbättra lagstiftningen på området socialvård, handikappservice, specialomsorg och självbestämmanderätt för personer med funktionsnedsättning
12. Samordnad socialservice
13. Guide för barn i behov av särskilt stöd
14. Internationellt och nationellt funktionshinderssamarbete
15. Utbildningsinsats om våld och personer med funktionsnedsättning
16. Skydd av den personliga integriteten och främjande av personlig säkerhet
17. Äldres psykiska hälsa

Social- och miljöavdelningen – miljöbyrån

18. Genomgång av lagstiftning
19. Tillgängliggörande av naturreservat

Social- och miljöavdelningen – hälso- och sjukvårdsbyrån

20. Förordning om medicinsk rehabilitering
21. Tillgänglighetsplan för ÅHS

Utbildnings- och kulturavdelningen – utbildningsbyrån

22. Fortbildning och kompetensutveckling
23. Revidering av styrdokument i grundskola och gymnasialstadiet
24. Övergång mellan grundskola och gymnasialstadiet

Utbildnings- och kulturavdelningen – kulturbyrån

25. Utbildning av ledare i verksamheter riktade till unga
26. Ökad tillgänglighet vid idrottsanläggningar
27. Tillgängligt kulturarv

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet, AMS

28. Bemötande
29. Tillgänglighet
30. Arbete och sysselsättning

Ålands hälso- och sjukvård, ÅHS – kontinuerligt arbete

31. Information och skyltning
32. Ny- och ombyggnation
33. Utbildning
34. Nätverk

Ålands hälso- och sjukvård, ÅHS – prioriterade åtgärder 2017–2020

35. Balkongtrösklar förses med ramper
36. Kontrastmarkeringar på glasörrar
37. Patientcentra – tillgänglighetsanpassning
38. Upphandling av skyltmaterial
39. Webbplats – tillgänglighetsanpassning

Finansavdelningen

Innehållsområden: 1

Aktivitetsåtgärder: 3

1. Socialt ansvar vid landskapsregeringens upphandlingar

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
1	Tydliggöra möjligheten att ställa krav på socialt ansvar i upphandlingar och lyfta in en skrivning om tillgänglighet och socialt ansvar i en ny upphandlingslag för offentliga Åland.	Finansavdelningen (upphandlingsjuristen) Övriga aktörer inom landskapsförvaltningen beroende på upphandlingsområde	✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
2	Översyn och uppdatering av Handboken för offentlig upphandling.	Finansavdelningen (upphandlingsjuristen) Övriga aktörer inom landskapsförvaltningen beroende på upphandlingsområde	✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
3	Att informera offentliga sektorn om vilka möjligheter som finns och på vilket sätt tillgänglighet och socialt ansvar ska beaktas vid upphandlingar genom att ta fram en generell check-lista av vad som ska framgå i vilket skede av en upphandling vilken sorts tillgänglighet ska beaktas hur.	Finansavdelningen (upphandlingsjuristen) Övriga aktörer inom offentlig sektor beroende på upphandlingsområde	✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning

Infrastrukturavdelningen

Innehållsområden: 4

Aktivitetsåtgärder: 10

2. Konsekvensanalys av tillgänglighet i samband med byggnadslov

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
4	Offentliggöra rapporten "Tillgänglighetstänk i byggkedjan".	Infrastrukturavdelningen	✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument ✓ Fungerande tillsyn och uppföljning

3. Tillgänglighet i offentliga byggnader och miljöer

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
--	----------	-----------------------------	-------------------------

5	Landskapsregeringen utreder behovet av kompletterande föreskrifter och anvisningar som hjälpmedel för att tolka lagstiftningen. Utredningen omfattar speciellt vad som avses med avlägsnandet av enkelt avhjälpna hinder i offentliga byggnader samt på allmänna områden.	Infrastrukturavdelningen	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Nätverkande och samarbete ✓ Digitalisering och tillgänglighet ✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten ✓ Utveckling av service och stödåtgärder ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument ✓ Fungerande tillsyn och uppföljning 				
6	Landskapsregeringen ordnar informationstillfällen för tillgänglighet i byggnader och miljöer.	Infrastrukturavdelningen Övrig landskapsförvaltning, Ålands handikappförbund	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning 				
4. Möjlighet för personer med funktionsnedsättning att välja sitt transportmedel							
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 15%;"></th> <th style="width: 30%;">Åtgärder</th> <th style="width: 30%;">Ansvariga och andra aktörer</th> <th style="width: 25%;">Strategiskt fokusområde</th> </tr> </thead> </table>					Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde				
7	Se över möjligheterna att ställa krav på användbarhet och tillgänglighet vid upphandlingen av busstrafik, nya färjor, renovering av färjor och vid privatisering av färjetrafik.	Infrastrukturavdelningen Ålandstrafiken	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument ✓ Fungerande tillsyn och uppföljning 				
8	Tydliggöra vid anbudsförfrågan hur busshållplatserna utformas för att vara användbara och tillgängliga. Landskapslagstiftningen om yrkesmässig trafik förnyas och tydliggörs. Lagförslaget skickas under hösten på remiss och lagtinget får förslaget på sitt bord vid årsskiftet.	Infrastrukturavdelningen Ålandstrafiken	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument 				
9	I samband med utformning av nya hamnar, terminaler och större renoveringar finansierade med landskapets medel säkerställa tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.	Infrastrukturavdelningen Ålandstrafiken, kommuner, Rederier, bussbolag	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten ✓ Fungerande tillsyn och uppföljning 				
10	Förbättra landskapets information vid bokning och i turlista gällande tillgänglighet.	Infrastrukturavdelningen Ålandstrafiken	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Digitalisering och tillgänglighet ✓ Utveckling av service och stödåtgärder 				

11	Utreda tillsynsansvaret för EU-förordningar nr 181/2011 och 1177/2010.	Infrastrukturavdelningen Ålandstrafiken, kommuner	✓ Fungerande tillsyn och uppföljning						
12	Utbilda personal inom avdelningen och Ålandstrafiken i enlighet med gällande EU-förordningar.	Infrastrukturavdelningen Ålandstrafiken	✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling						
5. Yrkeskompetens för taxichaufförer									
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="172 622 384 651">Åtgärder</th> <th data-bbox="384 622 730 651">Ansvariga och andra aktörer</th> <th data-bbox="730 622 1070 651">Strategiskt fokusområde</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="172 651 384 891">13 För att höja transporternas och tjänsternas kvalitet övertogs ny lagstiftning för yrkeskompetens för taxichaufförer där även utbildning om personer med funktionsnedsättning ingår.</td> <td data-bbox="384 651 730 891">Infrastrukturavdelningen Ålands Näringsliv, Mariehamns åkeriförening r.f., Ålands yrkesbilägarförening r.f. LR; utbildnings- och kulturavdelningen, Motorfordonsbyrån, Ålands polismyndighet, Ålands yrkesgymnasium</td> <td data-bbox="730 651 1417 891"> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument </td> </tr> </tbody> </table>				Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde	13 För att höja transporternas och tjänsternas kvalitet övertogs ny lagstiftning för yrkeskompetens för taxichaufförer där även utbildning om personer med funktionsnedsättning ingår.	Infrastrukturavdelningen Ålands Näringsliv, Mariehamns åkeriförening r.f., Ålands yrkesbilägarförening r.f. LR; utbildnings- och kulturavdelningen, Motorfordonsbyrån, Ålands polismyndighet, Ålands yrkesgymnasium	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde							
13 För att höja transporternas och tjänsternas kvalitet övertogs ny lagstiftning för yrkeskompetens för taxichaufförer där även utbildning om personer med funktionsnedsättning ingår.	Infrastrukturavdelningen Ålands Näringsliv, Mariehamns åkeriförening r.f., Ålands yrkesbilägarförening r.f. LR; utbildnings- och kulturavdelningen, Motorfordonsbyrån, Ålands polismyndighet, Ålands yrkesgymnasium	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument 							
Näringsavdelningen									
<p>Innehållsområden: 2 Aktivitetsåtgärder: 2</p>									
6. Tillgänglig turism									
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="172 1176 384 1205">Åtgärder</th> <th data-bbox="384 1176 730 1205">Ansvariga och andra aktörer</th> <th data-bbox="730 1176 1417 1205">Strategiskt fokusområde</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="172 1205 384 1525">14 Fortsätta arbetet med att hitta former för ökad tillgänglighet inom turismsektorn genom näringslivsutvecklarens deltagande i arbetsgrupper så som "Tillgänglig turism" och "City Mariehamn" och inom arbetet med utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland.</td> <td data-bbox="384 1205 730 1525">Näringsavdelningen/ allmänna byrån (näringslivsutvecklaren) City Mariehamn, Visit Åland</td> <td data-bbox="730 1205 1417 1525"> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Nätverkande och samarbeten </td> </tr> </tbody> </table>				Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde	14 Fortsätta arbetet med att hitta former för ökad tillgänglighet inom turismsektorn genom näringslivsutvecklarens deltagande i arbetsgrupper så som "Tillgänglig turism" och "City Mariehamn" och inom arbetet med utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland.	Näringsavdelningen/ allmänna byrån (näringslivsutvecklaren) City Mariehamn, Visit Åland	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Nätverkande och samarbeten
Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde							
14 Fortsätta arbetet med att hitta former för ökad tillgänglighet inom turismsektorn genom näringslivsutvecklarens deltagande i arbetsgrupper så som "Tillgänglig turism" och "City Mariehamn" och inom arbetet med utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland.	Näringsavdelningen/ allmänna byrån (näringslivsutvecklaren) City Mariehamn, Visit Åland	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Nätverkande och samarbeten 							
7. Utveckling av befintliga stödformer									
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="172 1563 384 1592">Åtgärder</th> <th data-bbox="384 1563 730 1592">Ansvariga och andra aktörer</th> <th data-bbox="730 1563 1417 1592">Strategiskt fokusområde</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="172 1592 384 1827">15 Göra en översyn för vilka indikatorer som styr de stöd som näringsavdelningen beviljar samt se hur stödsystemen kan utvecklas för att premiera tillgänglighet och användbarhet.</td> <td data-bbox="384 1592 730 1827">Näringsavdelningen/ allmänna byrån</td> <td data-bbox="730 1592 1417 1827"> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument ✓ Fungerande tillsyn och uppföljning </td> </tr> </tbody> </table>				Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde	15 Göra en översyn för vilka indikatorer som styr de stöd som näringsavdelningen beviljar samt se hur stödsystemen kan utvecklas för att premiera tillgänglighet och användbarhet.	Näringsavdelningen/ allmänna byrån	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument ✓ Fungerande tillsyn och uppföljning
Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde							
15 Göra en översyn för vilka indikatorer som styr de stöd som näringsavdelningen beviljar samt se hur stödsystemen kan utvecklas för att premiera tillgänglighet och användbarhet.	Näringsavdelningen/ allmänna byrån	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument ✓ Fungerande tillsyn och uppföljning 							

Regeringskansliet

Innehållsområden: 3

Aktivitetsåtgärder: 7

8. Utbildning tillgänglighet och funktionsnedsättning

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
16	Samordna och arrangera kontinuerlig fortbildning för landskapsregeringens förvaltning och myndigheter gällande tillgänglighet och bemötande.	Regeringskansliet/ personalenheten Övrig landskapsförvaltning	✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning
17	I dialog med handikapprörelse, förvaltning och myndigheter identifiera ytterligare utbildningsbehov kopplade till funktionsnedsättning och tillgänglighet.	Regeringskansliet/ personalenheten Övrig landskapsförvaltning Ålands handikappförbund	✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Nätverkande och samarbeten

9. Tillgänglig information

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
18	Ett projekt där centrala dokument som beskriver landskapsregeringens verksamhet tas fram i formatet "Lättläst".	Regeringskansliet Finansavdelningen	✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Utveckling av service stödåtgärder
19	Landskapsregeringens nya webbplats ska kontinuerligt granskas så att den är tillgänglig och användbar. Webbplatsens utveckling ska följa senaste standard när det gäller tillgänglig och användbar teknik.	Regeringskansliet Finansavdelningen	✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Digitalisering och tillgänglighet
20	De digitala tjänster som tas fram inom den digitala agendan ska vara användbara och tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Detta för att säkra att hela den åländska befolkningen kan ta del av den utvecklade servicen.	Regeringskansliet Finansavdelningen ÅDA	✓ Digitalisering och tillgänglighet ✓ Utveckling av service och stödåtgärder ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument

10. Tillgängligt valsystem

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
21	I förslag till ny vallagstiftning skall tillgänglighetsaspekter beaktas.	Regeringskansliet/enheten för rättsliga och internationella frågor Kommunerna	✓ Digitalisering och tillgänglighet ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
22	I samband med utvärdering av systemet med röstning via internet skall tillgänglighetsaspekter beaktas.	Regeringskansliet/enheten för rättsliga och internationella frågor	✓ Digitalisering och tillgänglighet ✓ Fungerande tillsyn och uppföljning

Social- och miljöavdelningen

Innehållsområden: 11

Socialvårdsbyrån: 7

Miljöbyrån: 2

Hälso- och sjukvårdsbyrån: 2

Aktivitetsåtgärder: 21

Socialvårdsbyrån: 16

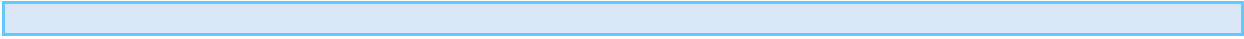
Miljöbyrån: 2

Hälso- och sjukvårdsbyrån: 3

Socialvårdsbyrån

11. Förbättra lagstiftningen på området socialvård, handikappservice, specialomsorg och självbestämmanderätt för personer med funktionsnedsättning

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
23	Utarbeta ny socialvårdslag och lagstiftning som sammanhänger med den.	Social- och miljöavdelningen/ Socialvårdsbyrån Kommunerna, Ålands omsorgsförbund k.f., ÅHS, LR; hälso- och sjukvårdsbyrån Tredje sektorn	✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument ✓ Utveckling av service stödåtgärder
24	Följa med reformen av funktionshinderslagstiftningen på rikssidan och eventuellt sammanslå handikappservicelag och lag om specialomsorger av utvecklingsstörda till en funktionshinderslag.	Social- och miljöavdelningen/ Socialvårdsbyrån Kommunerna, Ålands omsorgsförbund k.f., ÅHS, LR; hälso- och sjukvårdsbyrån Ålands handikappförbund	✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument ✓ Utveckling av service stödåtgärder
25	Följa med reformen om stärkande av självbestämmanderätten för klienter inom socialvården och patienter inom hälso-och sjukvården för eventuella lagstiftningsåtgärder.	Social- och miljöavdelningen/ Socialvårdsbyrån Kommunerna, Ålands omsorgsförbund k.f., ÅHS, LR; hälso- och sjukvårdsbyrån, Oasen boende- och vårdcenter Ålands handikappförbund	✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument ✓ Utveckling av service stödåtgärder

12. Samordnad socialservice			
	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
26	Landskapsregeringen bistår fortsättningsvis kommunerna vid planeringen och samordningen av kommunernas socialtjänst.	Social- och miljöavdelningen/ socialvårdsbyrån Kommunerna, Ålands omsorgsförbund k.f., LR; Ålands kommunförbund	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Utveckling av service stödåtgärder ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
13. Guide för barn i behov av särskilt stöd			
	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
27	En reviderad version av guide för barn i behov av särskilt stöd arbetas fram i samarbete med Ålands handikappförbund.	Social- och miljöavdelningen/ Socialvårdsbyrån Ålands handikappförbund Övriga myndigheter och aktörer kopplade till olika stödfunktioner	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Utveckling av service stödåtgärder
14. Internationellt och nationellt funktionshinderssamarbete			
	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
28	Delta i rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder för att säkerställa ett nordiskt funktionshinderssamarbete.	Social- och miljöavdelningen/ Socialvårdsbyrån Ålands handikappförbund Representanter från de nordiska länderna och självstyrande områdenas regeringar och funktionshindersrörelser	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Nätverkande och samarbeten ✓ Utveckling av service stödåtgärder
29	Delta i det nordiska expertnätverket för FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning för att säkerställa ett nordiskt funktionshinderssamarbete.	Social- och miljöavdelningen/ Socialvårdsbyrån Representanter från de nordiska länderna och självstyrande områdenas regeringar och funktionshindersrörelser	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Nätverkande och samarbeten ✓ Utveckling av service stödåtgärder
30	Landskapet Åland deltar med en sakkunnigmedlem i den nationella delegationen för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.	Social- och miljöavdelningen/ Socialvårdsbyrån	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Nätverkande och samarbeten ✓ Utveckling av service stödåtgärder
31	Bidra med sakkunskap i rådet för personer med funktionsnedsättning för landskapet Åland.	Social- och miljö-, närings-, utbildnings- och kultur-, infrastruktur-, finansavdelningen, regeringskansliet ÅHS, AMS, Ålands kommunförbund, Mariehamns stad, Ålands handikappförbund	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Nätverkande och samarbeten ✓ Fungerande tillsyn och uppföljning
15. Utbildningsinsats om våld och personer med funktionsnedsättning			
	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
32	Samordna och arrangera utbildning för social- och hälsovårdspersonal samt andra berörda gällande våld och personer med funktionsnedsättning.	Social- och miljöavdelningen/ socialvårdsbyrån/ hälso- och sjukvårdsbyrån Regeringskansliet/ Jämställdhetsenheten Kommunerna, ÅHS, ÅOF, utbildningsanordnare, fritidssektorn, privata sektorn, tredje sektorn	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling ✓ Nätverkande och samarbeten ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Utveckling av service och stöd

33

Ta fram informationsmaterial om personer med funktionsnedsättnings rättigheter att inte utsättas för utnyttjande, våld eller övergrepp (punktskrift, ljudformat och lättläst format).

Social- och miljöavdelningen/
socialvårdsbyrån/
Regeringskansliet/
Jämställdhetsenheten
Kommunerna, ÅHS, ÅOF,
utbildningsanordnare, fritidssektorn,
privata sektorn, tredje sektorn

- ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning
- ✓ Utveckling av service och stöd

16. Skydd av den personliga integriteten och främjande av personlig säkerhet

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
<h1>34</h1>	Utreda behov och möjlighet till lagstiftning om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som skall arbeta med t.ex. personer med demens, intellektuell funktionsnedsättning (utvecklingsstörning), psykiska funktionsnedsättningar m.fl.	Social- och miljöavdelningen/ socialvårdsbyrån/ Kommunerna, ÅHS, ÅOF, Oasen, utbildningsanordnare, fritidssektorn, privata sektorn, tredje sektorn	✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
<h1>35</h1>	Överväga möjligheten att införa ett register över personal inom socialvården för stärkt tillsyn och bättre säkerhet för klienterna i samband med arbetet med en ny lag om yrkesutbildade personer inom socialvården.	Social- och miljöavdelningen/ socialvårdsbyrån/ Kommunerna, ÅOF, Oasen, privata sektorn	✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
<h1>36</h1>	Överväga in ta bestämmelser i ny socialvårdslag om personalens anmälnings-skyldighet vid upptäckt av missförhållande eller uppenbar risk för ett missförhållande vid tillhandahållandet av socialvård för klienter.	Social- och miljöavdelningen/ socialvårdsbyrån/ Kommunerna, ÅOF, Oasen, privata sektorn	✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
<h1>37</h1>	Överväga in ta bestämmelser om yrkesutbildades anmälningsplikt i ny lag om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre. Anmälan omfattande äldre personer som är i behov av social- och hälsovård och oförmögen sörja sin omsorg, hälsa eller säkerhet.	Social- och miljöavdelningen/ socialvårdsbyrån/ Yrkesutbildade inom hälso- och sjukvården, socialvården, räddningsverket, nödcentralen, polisen	✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument

17. Äldres psykiska hälsa

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
38	Utveckla det förebyggande, stärkande och hälsofrämjande arbetet kring äldres psykiska hälsa och utveckla formerna för det multiprofessionella samarbetet kring de individer som behöver mycket stöd genom projekt Äldres psykiska ohälsa.	Social- och miljöavdelningen/ socialvårdsbyrån/ hälso- och sjukvårdsbyrån ÅHS, kommunerna, ÅOF, privata sektorn Ålands Erfarenhetsexperter Äldrerådet i Mariehamn	<ul style="list-style-type: none">✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling✓ Nätverkande och samarbeten✓ Informationsförmedling och kunskapspridning✓ Utveckling av service stödåtgärder✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument✓ Fungerande tillsyn och uppföljning

Miljöbyrån

18. Genomgång av lagstiftning

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
39	Gå igenom lagstiftningen på miljöbyråns område för att kontrollera om det i lagstiftningen finns hinder för personer med funktionsnedsättning och föreslå ändringar där det finns behov.	Miljöbyrån ÅMHM	<ul style="list-style-type: none">✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument

19. Tillgängliggörande av naturreservat

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
40	Tillgängliggöra områden inom naturreservat i större omfattning för personer med funktionsnedsättning.	Miljöbyrån Fastighetsverket	<ul style="list-style-type: none">✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten

Hälso- och sjukvårdsbyrån

20. Förordning om medicinsk rehabilitering

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
41	LR skall genom förordning utfärda närmare bestämmelser om den medicinska rehabiliteringen enligt § 55 i hälso- och sjukvårdslagen.	Hälso- och sjukvårdsbyrån ÅHS, kommuner, FPA, AMS	<ul style="list-style-type: none">✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
42	LR skall ta ställning till uppdatering av LR instruktionen för handläggning av medicinsk rehabilitering från 2009.	Hälso- och sjukvårdsbyrån ÅHS, kommuner, FPA, AMS	<ul style="list-style-type: none">✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument✓ Utveckling av service och stödåtgärder

21. Tillgänglighetsplan för ÅHS

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
43	En plan för ökad tillgängligheten inom Ålands hälso- och sjukvård utarbetas vidare. Planen verkställs inom året 2018.	Hälso- och sjukvårdsbyrån ÅHS	<ul style="list-style-type: none">✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument✓ Utveckling av service och stödåtgärder✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten

Utbildnings- och kulturavdelningen

Innehållsområden: 6

Utbildningsbyrån: 3

Kulturbyrån: 3

Aktivitetsåtgärder: 23

Utbildningsbyrån: 16

Kulturbyrån: 7

Utbildningsbyrån

22. Fortbildning och kompetensutveckling

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
44	Fortbildningsinsatser för att öka lärarnas beredskap och kompetens att hantera olika typer av särbehov i grundskolan.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ utbildningsbyrån Kommunernas skolnämnder, skoldistriktet	<ul style="list-style-type: none">✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling✓ Informationsförmedling och kunskapspridning✓ Utveckling av service och stödåtgärder
45	Fortbildningsinsatser gällande "stöd för lärande" som är grundskolans läroplansanvisningar för specialundervisningen.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ utbildningsbyrån Kommunernas skolnämnder, skoldistriktet	<ul style="list-style-type: none">✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling✓ Utveckling av service och stödåtgärder
46	Fortbildningsinsatser för att öka lärarnas beredskap och kompetens att hantera olika typer av särbehov på gymnasie- och högskolenivå.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ utbildningsbyrån landskapets skolor, Högskolan på Åland	<ul style="list-style-type: none">✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling✓ Utveckling av service och stödåtgärder
47	Fortbildningsinsatser för att höja arbetsplatshandledares kompetens och beredskap att handleda studerande med särskilda behov på arbetsplats.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ utbildningsbyrån Högskolan på Åland, Ålands gymnasium	<ul style="list-style-type: none">✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling✓ Utveckling av service och stödåtgärder

23. Revidering av styrdokument i grundskola och gymnasialstadiet

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
--	----------	-----------------------------	-------------------------

48	En särskild lag om elev- och studerandevård utarbetas för att gälla alla utbildningsnivåer.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Utbildningsbyrån Social- och miljöavdelningen, Den kommunala grundskolan Ålands gymnasium, Högskolan på Åland	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument ✓ Fungerande tillsyn och uppföljning
49	Revidering av grundskolelagen genomförs.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Utbildningsbyrån Den kommunala grundskolan	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
50	En revidering av grundskolans läroplan påbörjas.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Utbildningsbyrån Den kommunala grundskolan Ålands gymnasium	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av service och stödåtgärder ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
51	Alternativa undervisningsformer möjliggörs i grundskolelag.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Utbildningsbyrån Den kommunala grundskolan	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av service och stödåtgärder ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
52	En informationsfolder för Stöd för lärande i grundskolan utarbetas.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Utbildningsbyrån Den kommunala grundskolan	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av service och stödåtgärder ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning
53	Revidering av LL om Ålands gymnasium för att möjliggöra flexibla studievägar.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Utbildningsbyrån Ålands gymnasium	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av service och stödåtgärder ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
54	SORA-lagstiftningen införs i LL om Ålands gymnasium och LL om Högskolan på Åland.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Utbildningsbyrån	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av service och stödåtgärder ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
55	Grundskolans stöd för lärande införs i läroplansgrunderna för utbildning på gymnasienivå för att uppnå enhetlighet och kontinuitet i stödåtgärderna.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Utbildningsbyrån	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av service och stödåtgärder ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
24. Övergång mellan grundskola och gymnasialstadiet			
Åtgärder		Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde

56	En handlingsplan för utveckling av specialundervisningen tas fram i Ålands yrkesgymnasium.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Utbildningsbyrån Ålands yrkesgymnasium, Ålands omsorgsförbund	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av service stödåtgärder ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
57	Individuella studievägar möjliggörs i Ålands yrkesgymnasium.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Utbildningsbyrån Ålands yrkesgymnasium, Ålands omsorgsförbund	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av service stödåtgärder ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
58	Bredare utbud av utbildningsalternativ på gymnasienivå skapas, även riktade insatser kring olika specialbehov.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Utbildningsbyrån Ålands gymnasium, Ålands omsorgsförbund	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av service och stödåtgärder
59	Samordning och koordinering av LIA-platser och praktikplatser för personer med funktionsnedsättning.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Utbildningsbyrån Ålands yrkesgymnasium, Ålands omsorgsförbund	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nätverkande och samarbete ✓ Utveckling av service och stödåtgärder

Kulturbyrån

25. Utbildning av ledare i verksamheter riktade till unga

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
60	Skapa ett nätverk bestående av representanter med förankring i idrott-, ungdom- och kulturverksamhet tillsammans med handikappförbundets olika medlemsföreningar.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Kulturbyrån Ålands idrott, Ålands handikappförbund	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nätverkande och samarbete ✓ Utveckling av service och stödåtgärder
61	I samverkan med nätverket ta fram ett utbildningspaket för ledare i verksamheter riktade till ungdomar i syfte att öka kunskapen om funktionsnedsättningar.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Kulturbyrån Ålands idrott, Ålands handikappförbund	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Utveckling av service och stödåtgärder

26. Ökad tillgänglighet vid idrottsanläggningar

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
62	Ansökningar för att öka tillgängligheten och användbarheten vid befintliga idrottsanläggningar kommer att prioriteras i samband med fördelning av penningautomatmedel.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ kulturbyrån Ålands idrott Ägare av idrottsanläggningar	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument

27. Tillgängligt kulturarv

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
63	Kulturbyrån kommer med utgångspunkt i utredningen kring tillgänglighet i och omkring landskapets olika kulturhistoriska sevärdheter sammanställa en översikt över möjligheter och tillvägagångssätt för att förbättra tillgängligheten kring dessa.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Kulturbyrån	✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten
64	Baserat på översikten över möjligheter och tillvägagångssätt för att förbättra tillgängligheten kring landskapets kulturhistoriska sevärdheter önskar kulturbyrån genomföra förbättringar kring åtminstone en av sevärdheterna.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Kulturbyrån Fastighetsverket	✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten
65	Ålands museums webbplats ska göras i ett tillgängligt format i enlighet med internationella riktlinjer.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Kulturbyrån	✓ Digitalisering och tillgänglighet ✓ Utveckling av service och stödåtgärder ✓ Förbättrad lagstiftning och styrdokument
66	Information om tillgängligheten vid landskapets sevärdheter ska finnas sammanställd på webbplatsen.	Utbildnings- och kulturavdelningen/ Kulturbyrån	✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Digitalisering och tillgänglighet ✓ Utveckling av service och stödåtgärder

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet, AMS

Innehållsområden: 3

Aktivitetsåtgärder: 9

28. Bemötande

	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
67	Ordna utbildning för personalen för att få ännu bättre kunskap om personer med funktionsnedsättning samt om deras kapacitet och vad de kan tillföra.	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS)	✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling

29. Tillgänglighet			
	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
68	Anpassa verksamhetsutrymmena så att de beaktar alla aspekter av tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) Fastighetsverket	✓ Utveckling av tillgängligheten
69	Ordna utbildning för personalen i enkel info och lättläst samt i tillgänglig informationsförmedling och kommunikation.	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS)	✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling
70	Producera infofilmer med både text och ljud.	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS)	✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning
71	Ordna service och tjänster så att de är tillgängliga även för personer som har svårigheter att besöka AMS verksamhetsutrymmen.	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS)	✓ Utveckling av tillgängligheten ✓ Utveckling av service och stödåtgärder
72	Utforma webbplatser, appar och dokument som sprids via dessa, så att de uppfyller EU-direktivet (2016/2102) om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer med de avvikelser som följer av lag.	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) Systemadministratörer (ÅDA?)	✓ Utveckling av service och stödåtgärder ✓ Digitalisering och tillgänglighet
30. Arbete och sysselsättning			
	Åtgärder	Ansvariga och andra aktörer	Strategiskt fokusområde
73	Informera om möjligheten att anställa personer med funktionsnedsättning inom ramen för AMS service och åtgärder i syfte att få tillgång till fler arbetsplatser för personer med funktionsnedsättning.	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) Samverkande aktörer inom arbetsmarknadsfältet	✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Utveckling av service och stödåtgärder ✓ Nätverkande och samarbeten
74	Utveckla samarbetet och samverkan med myndigheter ansvariga för "verksamhet i sysselsättningssyfte för handikappade" och "arbetsverksamhet för handikappade" i syfte att få övergången från AMS service och tjänster till sådan verksamhet så smidig och bra som möjlig.	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) Samverkande myndigheter ansvariga för sysselsättning av personer med funktionsnedsättning inklusive <ul style="list-style-type: none"> - verksamhet i sysselsättningssyfte för handikappade - arbetsverksamhet för handikappade 	✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning ✓ Utveckling av service och stödåtgärder ✓ Nätverkande och samarbeten

75

Informera om det stöd AMS kan bevilja arbetsgivare för specialarrangemang på arbetsplatsen som är nödvändiga för att eliminera eller lindra de olägenheter som en skada eller sjukdom medför.

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS)
Samverkande aktörer inom arbetsmarknadsfältet

- ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning
- ✓ Utveckling av service och stödåtgärder

Ålands hälso- och sjukvård, ÅHS

Innehållsområden: 9

Kontinuerligt arbete: 4

Prioriterade åtgärder 2017-2020: 5

Aktivitetsåtgärder: 9

Kontinuerligt arbete: 4

Prioriterade åtgärder 2017-2020: 5

Kontinuerligt arbete

31. Information och skyltning

76

Åtgärder

Nya inom- och utomhusskyltar tas fram enligt "Skyltdirektiv för ÅHS" vartefter behov uppstår.

Ansvariga och andra aktörer

ÅHS arbetsgrupp, ledningsgrupp samt hälso- och sjukvårdsdirektören

Strategiskt fokusområde

- ✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten

32. Ny- och ombyggnation

77

Åtgärder

Rutinerna vid ny- och ombyggnation följs enligt framarbetade direktiv så att tillgänglighetsaspekterna beaktas.

Ansvariga och andra aktörer

Byggprojektgrupper, ÅHS arbetsgrupp

Strategiskt fokusområde

- ✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten
- ✓ Fungerande tillsyn och uppföljning

33. Utbildning

78

Åtgärder

Fortbildningsmöjligheter erbjuds och marknadsförs med syfte att gynna tillgänglighetsarbetet inom organisationen.

Ansvariga och andra aktörer

ÅHS arbetsgrupp, ledningsgrupp samt hälso- och sjukvårdsdirektören
Personal inom ÅHS

Strategiskt fokusområde

- ✓ Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling
- ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning
- ✓ Nätverkande och samarbeten

34. Nätverk

79

Åtgärder

ÅHS deltar genom sin representant och ersättare i rådet för personer med funktionsnedsättning i landskapet Åland.

Ansvariga och andra aktörer

ÅHS arbetsgrupp
Rådet för personer med funktionsnedsättning i landskapet Åland

Strategiskt fokusområde

- ✓ Informationsförmedling och kunskapsspridning
- ✓ Nätverkande och samarbeten

Prioriterade åtgärder 2017-2020

35. Balkongtrösklar förses med ramper

80

Åtgärder

Balkongtrösklarna i sjukhusets huvudbyggnad förses med plåtramper för rullstolar.

Ansvariga och andra aktörer

ÅHS informationssekreterare
ÅHS övervakmästare

Strategiskt fokusområde

✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten

36. Kontrastmarkeringar på glasdörrar

81

Åtgärder

Glasdörrarna i huset där bland annat psykiatriska kliniken finns förses med kontrastmarkeringar.

Ansvariga och andra aktörer

ÅHS informationssekreterare
ÅHS övervakmästare

Strategiskt fokusområde

✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten

37. Patientcentra – tillgänglighetsanpassning

82

Åtgärder

Arbetsgruppen följer upp att det planerade patientcentrat tillgänglighetsanpassas.

Ansvariga och andra aktörer

ÅHS arbetsgrupp
Byggprojektgrupp

Strategiskt fokusområde

✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten
✓ Utveckling av service och stödåtgärder
✓ Fungerande tillsyn och uppföljning

38. Upphandling av skyltmaterial

83

Åtgärder

Arbetsgruppen upphandlar framställning och leverans av de olika typer av skyltar som finns beskrivna i "Skyltdirektiv för ÅHS".

Ansvariga och andra aktörer

ÅHS arbetsgrupp

Strategiskt fokusområde

✓ Utveckling av den fysiska tillgängligheten
✓ Utveckling av service och stödåtgärder

39. Webbplats – tillgänglighetsanpassning

84

Åtgärder

ÅHS webbplats förnyas och tillgänglighetsanpassas.

Ansvariga och andra aktörer

ÅHS informationssekreterare
ÅHS arbetsgrupp

Strategiskt fokusområde

✓ Digitalisering och tillgänglighet